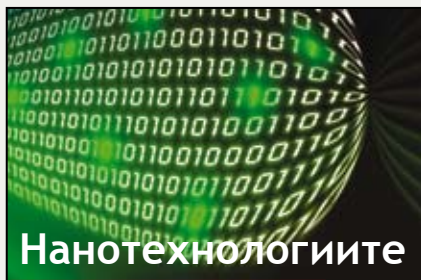

ПОТРЕБИТЕЛ

брой 7, 2008

Българска национална асоциация на потребителите

цена 2.99

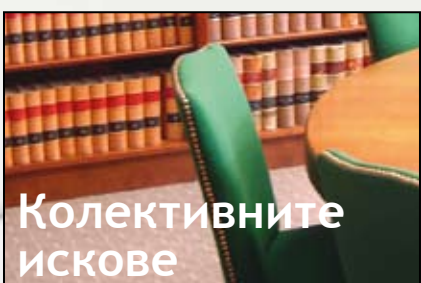
Нанотехнологиите

Необуздан риск или благо за потребителите

Живак в рибата

Съдържанието на живак в морската риба е тревожно високо

Колективните ИСКОВЕ

Скритото оръжие на потребителите

Сешоари

Как да изберем най-подходящия за нас?

ТЕСТ

на банковите интернет страници

Стабилно ли е Интернет представянето на банките?

ISSN 1312-7837

9 771312 783004 >

Издание на
**Българска национална
асоциация на потребителите**

Председател
Григор Григоров

Изпълнителен директор
Богомил Николов

Редакционен екип
Любка Нерезова
Ваня Недева
Богомил Николов
Асен Ненов
Николай Златев

Разпространение
Венета Пейчева

Печат
Алианс Принт

ISSN 1312-7837

За абонамент
<http://www.bnarp.org/abonament/>

Банкова сметка
IBAN: BG67 FINV 9150 1000 0652 34
BIC: FINVBGSF
Първа Инвестиционна Банка АД,
Клон Централен

За контакт
София 1000
ул. "11 август" № 10
тел. 02/989 01 06
факс. 02/989 01 07
bnarp@bnarp.org

www.bnarp.org

**Списание ПОТРЕБИТЕЛ
не публикува търговски
реклами. То се издържа
само от вас. Купувайки
списание, вие поддържате
независимостта на БНАП от
интересите на търговците!**

Скъпи читатели,

От този брой започваме да публикуваме проучвания и тестове на финансови продукти и услуги. В условията на световна финансова криза отговорността и на българските банки нараства, защото те не трябва да повтарят грешките на западните си колеги. Безразборното отпускане на кредити на хора с неубедителни кредитни възможности бе в основата на тази криза. За да не стигаме дотам, отговорността е взаимна – банките трябва да преценяват възможностите на кредитоискателите стриктно, както и гражданите трябва да преценяват възможностите си за изплащане. Но преди всичко, трябва да бъдат максимално информирани за пълните условия, които се отнасят за всеки един банков продукт. Голяма част от нас сякаш се доверяват на рекламата, като не отчитат факта, че тя представя главно предимствата на продукта, но почти никога недостатъците. Поради тази причина, започваме да събираме пълната информация за основни банков продукти като депозити, разплащателни сметки, кредити и банкови карти и да ви ги представяме в сравнителен вид. За начало ви предлагаме проучване на интернет страниците на банките, което цели да покаже доколко полезни и функционални са те като източник на информация за потребителите.

Приятно четене!

Цифрите говорят

Равнище на цените в ЕС

	EU-15	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU
Общи разходи на домакинство	104	105	58	138	103	64	87	92	109	123	105	90	56	54	105
Индивидуално потребление	105	104	53	141	105	56	83	90	107	122	106	89	49	47	114
Храна и безалкохолни напитки	105	106	65	136	103	70	90	87	110	123	114	107	66	60	117
Облекла и обувки	101	108	101	111	104	95	104	103	95	94	114	102	80	87	111
Режийни домакински разходи (ток, вода, парно, газ)	108	116	44	151	116	54	83	101	125	142	106	69	42	35	126
Обзавеждане и поддържане на дома	102	104	76	123	96	70	94	99	105	111	105	95	64	64	105
Здравеопазване	106	101	41	152	103	44	80	87	101	124	126	96	37	37	120
Транспорт	102	99	69	150	100	68	78	89	97	108	95	93	63	64	90
Комуникации	101	111	105	83	106	82	109	101	110	116	102	46	101	61	83
Отдых и култура	103	101	53	133	104	60	90	94	105	112	103	93	52	52	110
Образование	113	112	39	145	139	29	69	82	104	125	111	84	24	23	179
Ресторанти и хотели	102	106	48	151	94	62	90	91	110	127	100	102	58	55	97
Потребителски стоки и услуги	104	101	49	143	101	52	79	83	106	119	103	87	43	45	106

	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	BG	HR	RO	TR
Общи разходи на домакинство	62	73	105	102	60	86	75	56	122	117	104	43	67	53	67
Индивидуално потребление	57	70	104	103	54	87	73	50	122	119	106	36	62	47	62
Храна и безалкохолни напитки	68	84	98	110	63	93	86	63	121	117	105	58	84	61	77
Облекла и обувки	91	90	87	108	77	93	94	88	114	110	89	58	96	64	84
Режийни домакински разходи (ток, вода, парно, газ)	43	39	125	97	44	79	66	41	131	119	86	29	40	46	43
Обзавеждане и поддържане на дома	69	99	94	99	70	88	82	68	111	115	108	53	82	56	68
Здравеопазване	48	66	103	104	42	88	69	38	132	129	113	26	54	32	59
Транспорт	82	88	115	106	76	91	78	70	119	119	115	53	82	62	92
Комуникации	92	95	99	98	97	103	72	100	80	77	91	91	77	82	102
Отдых и култура	62	76	99	101	63	90	81	53	120	118	104	41	70	50	70
Образование	39	58	105	116	34	105	72	25	118	120	127	13	42	23	34
Ресторанти и хотели	61	68	101	98	65	76	66	49	125	121	117	32	76	46	73
Потребителски стоки и услуги	54	67	101	107	51	89	73	49	124	124	109	34	59	41	58

Източник:
"Consumers in Europe" 2007

Подкрепа за кърмещата майка

От 1 до 7 август под патронажа на Министерството на здравеопазването, у нас за пети път се проведе кампания свързана със световната седмица на кърменето. Мотото, под което се проведе бе "Подкрепа за кърмещата майка".

Основната тема е нуждата от подкрепа за кърмещата майка в болницата - след раждането, от семейството и близките, в социалната среда, от педиатъра и работодателя.

Световната седмица на кърменето се отбелязва всяка година през първата седмица на август и се чества в повече от 120 страни. Началото ѝ е поставено през 1992 година. Създадена е от организацията WABA (Световен Алианс за активна подкрепа на кърменето). Целта е да се подобри детското здраве, да се повиши качеството на медицинските грижи за май-

ките и децата, както и да се популяризира кърменето.

Данни в проучване на Националния център за опазване и контрол на общественото здраве за 2007 г. показва, че 9,3% от майките изобщо не кърмят.

прочетете повече на стр. 10

Защита на потребителите: строги мерки на ЕС срещу измами, свързани с мелодии за мобилен телефон

Резултатите от проведеното в целия Европейски съюз разследване на уебсайтове, предлагащи мобилни услуги като мелодии и фонове за мобилни телефони, показват - 80 % от уебсайтовете се нуждаят от допълнително проучване във връзка с предполагаеми нарушения.

Сред установените проблеми са: неясна ценова информация, като посочените цени са непълни, не включват съответните данъци или клиентите не са наясно с факта, че

склучват абонамент. Голям брой уебсайтове не предоставят цялата изисквана информация относно търговеца. Други проблеми са свързани със заблуждаваща информация, при която или ключови сведения са „скрити“ в текст, написан с много дребен шрифт, или са трудно откриваеми на уебсайта, или думата „безплатно“ се използва, за да подмами потребителите да сключат дългосрочни договори.

Прочетете повече на стр. 7

По-малко пестициди за по-безопасни храни

От 1 септември влизат в сила нови, общи за ЕС ограничения за остатъците от пестициди в храните. Новите стандарти трябва да гарантират защитата на потребителите и да улеснят търговията и вноса на стоки. „Храните, произведени или внесени в една държава, трябва да бъдат безопасни за потребителите във всички други държави-членки“, обясни комисарят по здравеопазване Андрула Василиу.

Законът за остатъците от пестициди обхваща около 1100 химикала, използвани в селското стопанство в ЕС и извън него. Законът определя максимално допустимите нива на вредните вещества в широк кръг от продукти - месо, мляко, зеленчуци, плодове, ядки, подправки, фуражи... Ограниченията важат както за пресни, така и за преработени продукти, и зависят от степента им на концентрация или разреденост.

Новите стандарти се базират на нуждите на най-уязвимите групи от населението, като например бебетата и децата. Водещият принцип гласи, че безопасността на храната е по-важна от защитата на растенията.

За прилагането на закона отговарят европейските правителства, но Комисията ще следи за спазването му. Конкретните граници за даден пестицид или селскостопанска култура ще намерите в базата данни за остатъци от пестициди на Комисията.

Дигиталната ера и потребителите – пет основни приоритета

Европа работи върху пет основни приоритета, чрез които ще се подсигури по-качествена защита на правата на потребителите, докато пазаруват онлайн.

Комисарят на ЕС по въпросите, свързани с потребителите, Меглена Кунева посочи пет основни приоритета, които ЕС и неговите членове трябва да следват, за да се защитят по-пълноценно правата на европейските потребители в съвременната дигитална епоха. Общата цел на Европа е чрез електронната търговия вътрешният пазар да разгърне пълния си потенциал за потребителите, като се ограничат максимално предпоставките за измами.

Интернет предлага много възможности за потребителите, разширявайки избора им и предлагайки по-голям достъп до

закони, разработвани през последните 20 години.

2. Преосмисляне на ограниченията за дейност по интернет

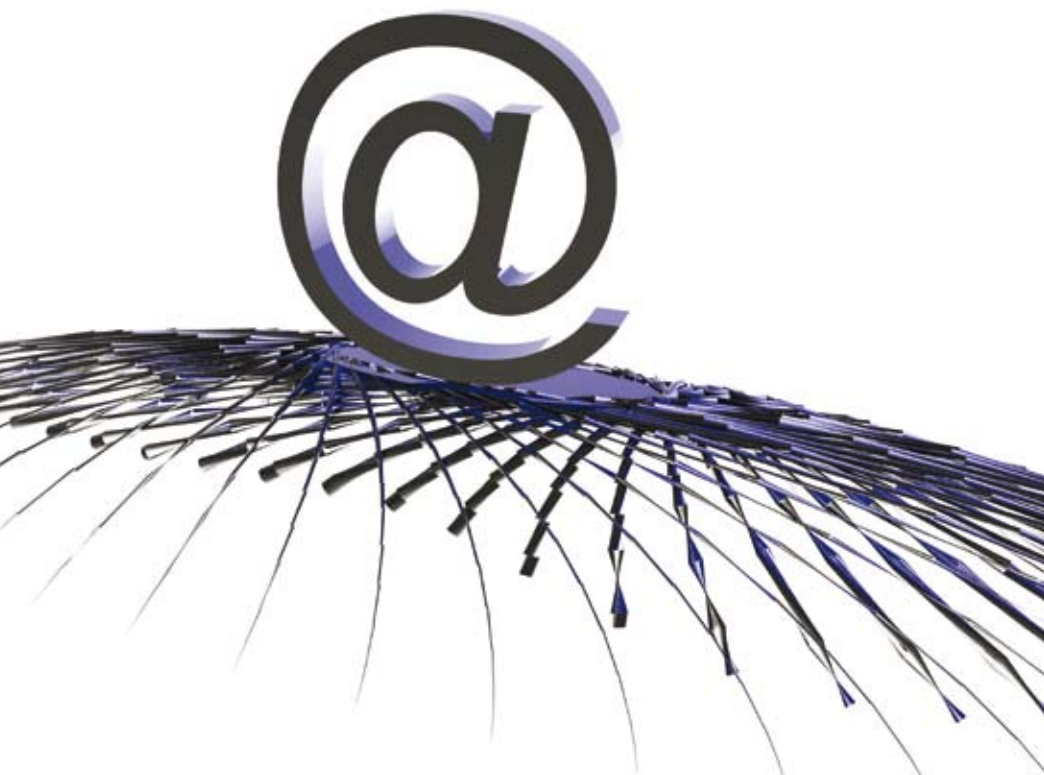
Съществува необходимост от преосмисляне на наложените от доставчиците ограничения за дистрибуция по интернет. Това може да се осъществи по време на преразглеждането на регламента за вертикалните ограничения в рамките на европейското законодателство за конкуренцията.

3. Премахване на изкуствените географски ограничения, които не позво-

и смесването на търговски и нетърговски съобщения. Меглена Кунева планира създаването на подробни тълкувателни указания, които обясняват как сега действащите правила на ЕС за нелоялни търговски практики трябва да се прилагат в онлайн контекста и в цифровия свят.

5. Защита на личните данни онлайн

Дали знаете, че на много интернет страници чрез полето „допълнителни услуги“ давате съгласие за проследяване на поведението ви, за съхраняване и последващо използване с търговски цели на данните ви? Въпросът за осведоменото съгласие е централният въпрос около защитата на частната сфера, каза комисар Кунева.

стоки и доставчици. В същото време това предимство се засенчва чрез разнообразните измами и подвеждащи практики, на които потребителите могат да станат жертви.

Предлаганите приоритети са следните:

1. Единно рамково законодателство относно договорите с потребителите

Стремежът е да се изработи единен набор от закони за договорите с потребителите, който ще се прилага във всички държави на ЕС. До момента съществуващата практика е наличието на множество

ляват на потребителите да прекратят националните граници

На европейския пазар не би следвало да има изкуствени географски ограничения. Все още не можем да купуваме свободно из целия ЕС компютри, билети за влак или конзоли за електронни игри. Принудени сме да купуваме в рамките на националните граници.

4. Борба срещу нелоялни търговски практики онлайн

Примери за такива практики са широко използване на предварително отменати графи, рекламите, които съдържат вируси

До Windows VISTA и назад

По всичко изглежда, че Майкрософт е на път да вкара нова чуждица в българския език. След като понятието „ъпгрейд“ се установи трайно в речника ни, сега започваме все по-често да използваме и понятието „даунгрейд“. Това става ясно от изследване на Infoworld сред бизнес потребителите в САЩ. Оказва се, че над 35% от потребителите закупили нови компютри с фабрично инсталирана Windows Vista в САЩ желаят да ползват правото си на „даунгрейд“ към Windows XP или даже до някоя от сървърните версии Windows Server 2003 или 2008. Сред основните причини за отказ от Windows Vista, запитаните потребители посочват несъвместимост между популярни използвани приложения и новата операционна система, както и по-ниската производителност на компютърните системи под нейно управление.

Това е уникален прецедент в софтуерната индустрия и поставя много въпроси пред производителите.

Помага ли МИЕ на потребителските сдружения

В миналия брой ви показахме как Министерството на икономиката и енергетиката не съдейства за популяризиране на сдруженията на потребителите. Сега ще продължим темата с още информация за финансовото съдействие на потребителските сдружения.

Съгласно *Закона за защита на потребителите* държавата оказва съдействие на гражданските сдружения на потребителите. То бива:

- Оперативно съдействие – държавните органи и органите на местното самоуправление и местната администрация оказват съдействие на сдруженията на потребителите в дейността им, свързана със защита на потребителите. (чл. 169 ал. 2)

- Финансово съдействие - държавата може да финансира сдружения на потребителите съобразно обема и общественото значение на извършената работа в интерес на потребителите. Средствата се разпределят от министъра на икономиката и енергетиката по негова преценка съобразно дейността и при спазване принципите на обективност, прозрачност и безпристрастност. (чл. 172)

Министърът на икономиката и енергетиката съгласувано с министъра на финансите издава наредба за условията и реда за предоставяне на финансови средства на сдруженията на потребителите. Такава наредба съществува и се прилага вече втора година. Дали наистина наредбата позволява на министъра да формира обективна и безпристрастна оценка, както и да осигури прозрачност на процеса. Нека поразсъждаваме.

Обективност и безпристрастност

Спазването на обективност и безпристрастност може да се очаква при спазване на определени морални норми от вземащите политически решения. Този подход съвпада с очакванията на голяма част от гражданите на държавите с млади демокрации, които обикновено вярват, че вземането на управленски решения е морален акт и добрият управленец е честни-

ят политик. В същото време в по-старите западноевропейски демокрации и САЩ тези очаквания са отдавна отхвърлени и от вземащите управленски решения се очаква да следват принципите на обективност и безпристрастност, като осигуряват висока степен на прозрачност и измеримост на дейността. За първото ще говорим малко по-надолу, а второто се постига чрез поставянето и измерването на количествени и качествени индикатори за дейността. Например, броя на издадените от едно сдружение информационни материали е количествен индикатор, а техният обем, съдържание и тираж – качествен индикатор.

Прозрачност

Това понятие навлезе относително отскоро в българския институционален речник. Дължим го на Европейския съюз. С него се обозначава разбирането за степента на публичност на работата на държавата. Ясно е, че колкото повече процеси протичат в светлината на общественото внимание, толкова по-голям шанс има постигането на обективност и безпристрастност. Според Европейската комисия, прозрачността е необходима за постигане на демокрация на участието и за гарантиране на легитимност и отчетност на публичната администрация. През 2005г. беше лансирана и европейска инициатива за прозрачност в отговор на призивите на обществени и частни организации от най-различни сфери на дейност. През май 2006 г. Комисията публикува Зелена книга за прозрачността, приканваща към още по-широки публични дебати. Допитването се провежда от май до август 2006г. В момента се анализират получените гледища и коментари.

Както се вижда от таблицата, все още има много предизвикателства пред българското управление, що се отнася до финансовото подпомагане на потребителските сдружения. От разгледаните 5 индикатора, само един е с положителна оценка. По останалите четири Министерството на икономиката и енергетиката може да постига само положителни резултати занаяпред. Пожелаваме им го!

Елементи на прозрачност при осъществяване на съдействие на потребителските организации

Елемент	Практическо прилагане	Коментар
Публикуване от МИЕ на информация за съществуващите сдружения на потребителите	НЕ	Към момента няма как да научите колко и кои сдружения са регистрирани в МИЕ, ако не отправите писмено запитване.
Публикуване на Заповед за предоставяне на финансови средства на сдруженията	ДА	Положителна стъпка беше публикуването на Заповед за предоставяне на финансови средства на потребителски сдружения през 2008г. През 2007 това не се случи.
Публикуване на мотиви за разпределение на финансови средства	НЕ	Спазването на принципите на обективност и безпристрастност изискват посочването на мотиви при разпределението на финансови средства.
Публикуване на Годишните доклади на сдруженията на потребителите	НЕ	Тъй като публикуването на годишни доклади за дейността не е възприето като добра практика от самите сдружения, редно е МИЕ да ги публикува. В противен случай, не може да се избегнат съмненията в пристрастност при разпределението.
Публикуване на информацията на английски език	НЕ	Публикуването на информация на английски език дава възможност на други държави членки на ЕС, на институциите на ЕС или на европейски неправителствени организации да познаят и ползват добрите практики на България. Като положителен пример можем да посочим Чехия. Ето и линк: http://www.mpo.cz/en/consumer-protection/information-for-consumer-organizations/

Наднормено тегло при децата

Съществува ли превенция за наднормено тегло при децата?

Да. Но това е дълъг процес, изискващ упоритост. Започва с промяна на хранителните навици дори в семейства, в които родителите не страдат от проблеми с теглото. Основната мярка се състои в това да се организира поемането на прекалено големи количества храна и да се подобри качеството ѝ.

Чрез храненето ние възпитаваме децата си, защото това е първото социално поведение, на което те се учат. Общуването в семейството и на масата се оказват ключови при изграждането на полезни навици при децата. Това всъщност е и вид превенция на бъдещи проблеми с теглото и избягване от лечението на проблема, което винаги е продължително и трудно.

Правилното хранене на децата започва веднага след тяхното раждане, като първите години от живота им са много важни. Чрез майчината кърма бебето консумира правилните количества храна, отговарящи на специфичните нужди на растежа му. Когато започне хранене с биберон, често се стига до прехранване, а това е предпоставка за неправилно наддаване на теглото.

Още в най-ранна възраст се определят вкусовите предпочитания на детето и се формират неговите навици. Захранването започва между четвъртия и шестия месец на бебето и се препоръчва да се започне само с един вид храна, а не всеки ден да се дава нещо различно. Така ще се провери дали детето понася това хранене и тогава, т.е. след няколко дни, може да се премине към друг вид хранене. Бебето не трябва да бъде насилвано да приема оп-

реден вид храна, ако ги отказва или не ги понася. Хубаво е да се храни с натурално приготвена храна, без консерванти и подправки. Видът на храната е съобразен с възрастта му, започва се с каши и пюре-та, за да се премине към нарязана храна и най-накрая към храна на парченца.

Храненето е вид навик, затова е добре, при възможност, детето да се храни в определени за това часове и при спазване на конкретно меню. Безразборното хранене не помага за изграждането на правилни хранителни навици. Тези навици най-често се формират още през първите две години от живота на детето и са свързани с това как, кога, къде и с какво се храни. Правилата, на които се учи, са кои са определените за хранене места и кога става това, как да се държи на масата и как да общува по време на храненето, как да дъвче правилно и да знае колко време може да прекара на масата.

Друга част от навиките на детето е да не привиква към консумацията на много сладки и солени продукти като шоколади, вафли, калорични тестени изделия, пържени картофи, чипсове, пици и хамбургери. Така наречената бърза храна (от англ. fast food) може да бъде много лесна за придобиване и да пести време на родителите, но в никакъв случай не е полезна за детето. Децата се научават да я консумират много лесно под формата на закуска или обяд или като десерт, който са заслужили с нещо. Консумацията ѝ много често се съпровожда и с други дейности, които крият риск от наднормено тегло, като гледане на телевизия или седене пред компютър.

Живак в рибата

Изследване, проведено в САЩ, показва, че една на всеки шест бременни жени ражда дете, в чиято кръв се откриват завишени количества живак. Замърсяването се отделя от различни източници като например заводи, работещи на въглища, попада във водата, а оттам и в някои видове риба. Консумацията на риба по време на бременността е жизнено важна най-вече за правилното развитие на мозъка на детето, но завишените количества живак в никакъв случай не са полезни.

Живакът най-често се среща в едрите риби на върха на хранителната верига – като риба меч или тон, но и в някои сладководни риби като шаран и пъстърва. Консумацията им трябва да се свежда до максимум веднъж в месеца. Дребните морски риби се считат за по-безопасни.

Как да разпознаем симптоми на отравяне с живак при деца и възрастни?

Симптомите могат да се изразяват в умора, алергии, заразни дихателни заболявания, намален имунитет, нервно-съдови проблеми, храносмилателни проблеми, дерматити, летаргия, депресия, раздразнителност, стеснителност, промяна на слуха, виждането, говора и писането, загуба на краткосрочната памет, възпаления на венците, падащи зъби, язви в устата.

Риби с ниско съдържание на живак

- Камбала
- Треска хадок
- Изкуствено развъдена пъстърва
- Съомга
- Скариди
- Син рак

Да се избягва при бременност

- Риба тон
- Риба меч
- Скумрия
- Морски костур
- Щука
- Моруна
- Писия

Да се консумира не повече от един път на месец

- Черни миди
- Стриди
- Раци
- Треска
- Морска треска
- Сладководна бяла риба
- Морска котка

Повсеместна проверка на сайтове за мобилни услуги

Проверката на сайтовете за мобилни услуги, въз основа на Директивата за нелоялни търговски практики (2005/29/ЕО), Директивата за продажби от разстояние (1997/7/ЕО) и Директивата за електронна търговия (2000/31/ЕО), се осъществи в периода 2-6 юни 2008.

Проведената проверка е повсеместна. Тя е нов вид действие на ЕС, свързано с разследване и правоприменение.

Държавите-членки провеждат едновременно, съгласувани проверки на уебстраници за нарушения на законодателството за защита на потребителите в определен сектор. След това те влизат във връзка с операторите, за които има данни за нередности, и ги приканват да изяснят позицията си и/или предприетите действия за отстраняването им.

Посоката на проверката е насочена към 3 вида практики в сектора на мобилните услуги, които нарушават правата на потребителите - неясна информация относно цената на офертата, информация за търговеца, заблуждаваща реклама

С увеличаване броя на мобилните телефони се увеличава и пазара на услугите, предназначени за телефоните. Все повече сайтове предлагат рингтонове, тапети, лога, телефонни игри и други допълнения.

Смята се, че през 2007 г. само мелодии-те за мобилен телефон съставляват 29 % от целия европейския пазар за „съдържание

за мобилни телефони“, който е нараснал с около 10 % в сравнение с 2006 г. Стойността на продажбите на мелодии за мобилен телефон в Европа през 2007 г. се оценява на 691 милиона евро.

Основните им потребители са предимно децата и младите хора. Именно те се оказват по-уязвими потребители, които поради своята възраст или доверчивост са неподготвени да осъзнаят подвеждащ или лъжлив маркетинг толкова бързо, колкото възрастен може да го направи.

В голяма част от констатираните случаи е обявено, че изтеглянето на рингтоновете или игрите е бесплатно, но фактически потребителят плаща една не малка сума за тази услуга. И това се разбира едва при заплащането на месечната сметка към съответния мобилен оператор.

В други сайтове потребителите, за да могат да изтеглят бесплатно допълнителните услуги трябва да попълнят формуляри със своите данни и по-този начин техните лични данни могат да послужат за обект на незаконно посегателство.

Не редки са и случаите, в които потребителите се оказва, че са сключили дългосрочен договор, без да са разбрали ясно как са дали своето съгласие и как могат да се откажат.

Рингтон е звук, издаван от телефон за известяване за входящо обаждане. Понятието се използва най-често за означаване на настройваемите звуци, налични в мобилните телефони. Първоначално тази възможност е въведена, за да може даден потребител да разбере, че звъни точно неговият телефон, когато е сред други потребители на такива устройства.

В проверените над 500 сайта, около 80% съдържат нередности. След направените констатации националните власти ще пристъпят към втората фаза за прилагане на правото. Първоначално ще се изиска от търговеца да поправи своите нарушения и в случаите, в които се налага ще се прибягне до юридически санкции.

По правила на Европейския съюз, компаниите предлагащи услуги за мобилни апарати трябва да обявят:

- Кой е търговеца и контакт с него
- Да е обявена ясно цената на услугата
- Да не се обявява за безплатен или “свободен” продукт, който не е такъв
- Трябва ясно да се обявява дали услугата се получава чрез абонамент и съответно какви са условията.

Нанотехнологиите: основни понятия и политика на ЕС

В резолюция на Транс-атлантическия потребителски диалог (TACD) от тази година се споменава, че “са нужни спешни стъпки за да се осигури безопасността и ползата за потребителите и природата при употребата на продукти съдържащи наночастици”. Защо потребителските асоциации от САЩ и Европа се занимават с наночастици?

Има ли проблем и какъв е той? Ще се опитаме да разгледаме най-общо темата за нанотехнологиите и възможните им приложения в съвременното.

Що е нанотехнология?

Под нанотехнология разбираме научна област, но също така и висока технология, която покрива широк диапазон от теми. Основната обединяваща тема в нанотехнологиите е създаването на устройства на „нано“ ниво, т.е. съизмерими с размера на молекулите. Нанотехнологиите се занимават с устройства около и по-малки от 100 нм. Обект на нанотехнологията е изучаването и манипулирането на различни материали с нано размери, наречени още наноматериали. Наноматериалите имат уникални свойства, поради малките си размери и начините, по които си взаимодействат.

Поради простата разлика в мащаба повечето от наноматериалите (полупроводници, метали и др.) притежават характерни физико-химични свойства, които са различни от тези на същите материали при традиционната им употреба. Точно тези различни свойства се използват в нанотехнологията за създаване на нови устройства, прибори, технологии, методи за диагностика и лечение в медицината и др. Нанотехнологията е сравнително нова област, която е все още в начален стадий на развитие.

Нова интердисциплинарна научна област е бionанотехнологията, която се интересува от процесите, протичащи в живите организми. Бionанотехнологията цели внедряване на нанотехнологични решения за изу-

чаване и управление на биологични процеси и явления. Моментално се нароиха и наномедицина - област от медицината атакуваща болните органи с нанороботи или наночастици; нанотоксикология - област изучаваща токсичността на наноматериалите върху човека и околната среда.

Малко история

За пръв път терминът нанотехнология е използван през 1959 година, когато известният американски физик Ричард Фейнман изнася лекцията “Има доста място на дъното” (There’s Plenty of Room at the Bottom). Там той показва, че принципите на физиката не забраняват нещата да се управляват атом по атом. Едва с напредъка на науката и технологиите, можем да кажем, че сме успели да развием някаква част от потенциала на нанотехно-

логиите. Остава неясна технологията предизвикала якостта, здравината и винаги острите сирийски саби дамаскини от средновековието, които са изградени от метал и въглеродни нанотръби. Факт е обаче, че по време на кръстоносните походи преди повече от десет века европейските рицари се изправят не само срещу големия брой и стройната военна организация на сарацините, но и срещу винаги острата като бръснач сабя дамаския.

По време на студената война, освен ядреното оръжие, великите сили мерят сили в нещо, което според тях може да надмине по сила и значение ядрената технология - нанотехнологията. Благодарение на наноелектрониката се наблюдава възход във военно-промишления компелкс на великите сили. След разпада на Съветския блок,

и 3 -

следванията и разработката на наноматериали в по-голямата си част се прехвърлят към търговията и услугите. Разработват се нови тъкани, лекарства, полимери и др. със специфични желани характеристики. Някои от тези характеристики са уникални и променят силно качествата на материала, например самовъзстановяваща се тъкан, самоподострящ се нож, защитни дрехи с липса на топлоотдаване и т.н.

И все пак - има ли проблем?

Оказва се, че след дискусия, продължила месеци наред, през октомври тази година ТАСД публикува резолюция за нанотехнологиите. В нея се очертават някои от възможните ефекти на нанотехнологиите и се предлагат вземането на мерки от правителствата на САЩ и Европейските страни, които да ги ограничат. Ето и някои от тях:

- Напоследък бе установено, че стандартна наночастица има поведение сходно на това на азбеста. Това поставя нови въпроси за безопасността на наноматериалите и изисква нови изследвания на тези материали с правителствени средства.
- САЩ и Европа трябва да намерят най-лесния и правилен подход към индустрията, за да се постигне един сериозен надзор над наноматериалите.
- Оценката на въздействието върху околната среда на наноматериалите не трябва да се подценява. Трябва да се разработят методики за оценка на това въздействие като се отчетат критичните

точки в производството, транспорта, употребата, изхвърлянето и депонирането на наноматериалите.

- Обществеността трябва да бъде запозната с възможностите и рисковете, свързани с нанотехнологиите вложени в продукти и услуги от ежедневието.

В допълнение към тези опасения, Лаура Дегале от Европейската асоциация на потребителите (BEUC) сподели, че приложенията на нанотехнологиите, които излизат на пазара са разработени често, без да са достатъчно изучени за потенциалните им ефекти или без нужната прозрачност за това. Лаура Дегале споменава няколко основни проблема, на които BEUC смята, че ЕК трябва да обърне внимание, разработвайки законовата рамка за нанотехнологиите:

- Използване на всяка възможност за поправка на съществуващото законодателство, например директивата за козметиката и новите храни.
- Предлагане на адекватна дефиниция на наночастица, без да се ограничава единствено до размера от 100 нм.
- Да се предвиди нуждата от бъдеща промяна на настоящите дефиниции.
- Да се инициират международни консултации за създаването на законова рамка касаеща нанотехнологиите.
- Нанотехнологиите да се третира като опасни за здравето и живота на живите организми до доказване на противното.
- Да се принуди индустрията да достави нужната информация за произвежданите наночастици.

Какво предстои?

- 2008: ЕК и агенциите на ЕС ще започнат разглеждането на съществуващите документи, в подкрепа на внедряването на различни директиви, като се отчете тяхната приложимост към наноматериалите.
- 2009: ЕК ще публикува втори отчет за внедряването на нанотехнологиите.
- 2011: ЕК ще публикува отчет за внедряването и настоящото законодателство за наноматериалите.

- Да се приложи стриктна, ефективна оценка и лицензионен режим преди навлизането на пазара на продукти съдържащи наноматериали.
- Наночастиците да се смятат за нови субстанции в законите на ЕС.
- Да се подсигури адекватност и хармонизиране на методологиите по оценка на безопасността на материали, съдържащи наночастици.
- Да се приложи система за надзор на пазара, с цел дългосрочна оценка на последиците от навлизането на наноматериали.
- Да се осигури прозрачност на информацията за наноматериалите и да се повиши обществената ангажираност по темата.

Абонирайте се за списание

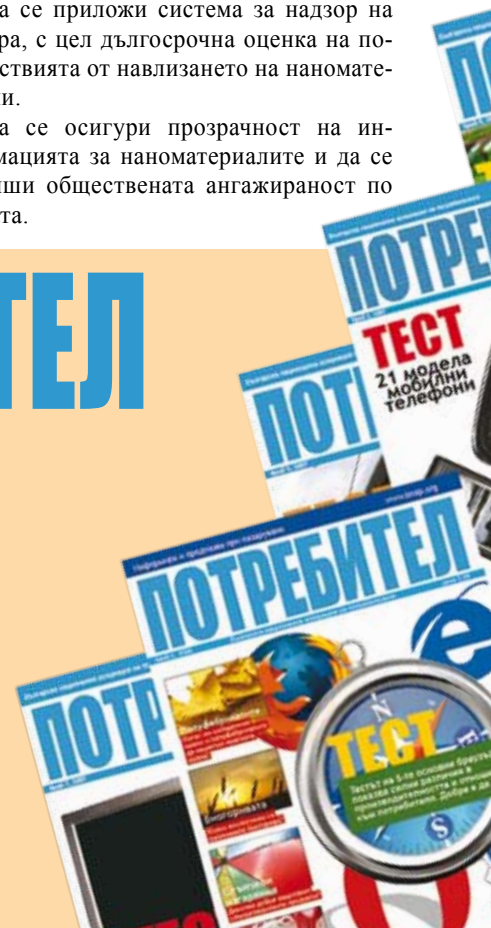
ПОТРЕБИТЕЛ

“ПОТРЕБИТЕЛ” е списанието, което ви помага:

- да получавате най-доброто качество срещу парите си
- да познавате правата си
- да сте информирани за важните потребителски теми

“ПОТРЕБИТЕЛ” е списанието, което:

- помага да намерите най-добрата покупка
- спестява време, безпокойство и пари
- представя стоките сравнени по техните цени, работа и надеждност

Защо кърменето е незаменима храна

Храненето в кърмаческата и ранната детска възраст е един от най-важните фактори, определящи нормалния растеж и развитие на детето.

Както при всички бозайници, така и при човека, първата храна, която приема в живота си е млякото. Природата е дала възможността на майката да кърми детето си и то да разчита в първите месеци на своя живот единствено на млякото, преди да започне да поема друга храна.

Кърмата е идеалната храна за бебето, защото е изцяло приспособена към неговата още незряла храносмилателна система. Коластрата, която се отделя в първите дни след раждането, е наситена на имунни тела, витамини и минерални вещества, които укрепват имунната система на детето.

Днес обаче по-една или друга причина значителна част от майките лишават бебето от така необходимото майчино мляко. На смесено кърмене до първия месец са 18% от новородените, на изкуствено хранене още от първия месец са 11% от децата, а през 6-тия месец на изкуствено хранене са 51%. Основна причина за спиране на кърменето до 68% от жените е липсата на кърма, което е свързано до голяма степен с практиките на кърменето и храненето на майката, 45% от майките спират да кърмят, без да са се консултирали с лекар. В други от случаите това е, защото така е удобно на майката или, защото в родилния дом са го захранили с адаптирано мляко.

Майчиното мляко обаче е незаменимо за бебето. То съдържа необходимите белтъци, витамини, минерали, въглехидрати и други микроелементи, които създават естествена защита на детото към инфекции от околната среда.

Кърмата осигурява по-пълноценно развитие на мозъка и тялото на новороденото, осигурява и здравето на чревния тракт.

В зависимост от растежа на бебето се променя и състава на кърмата и това адаптиране спомага за по-пълноценното хранене.

Освен със своите незаменими съставки на млякото, кърменето засилва и връзката между майката и детето. Близостта, която се създава действа успокояващо и бебето е по-спокойно и спи по-добре.

Във връзка с храненето на кърмачета и проблема с набавянето на необходимата храна в първите месеци от живота им, нуждата от заместители се оказва твърде голяма. Съществуват големи компании в света, които произвеждат заместители на

от компаниите основно с цел печелба. Индустрията все повече по-добрява неговите качества, правят се нови експерименти, но последиците от тях – добри или лоши остават за децата, хранени с адаптирано мляко.

майчината кърма, т. нар. адаптирани млека, но нито едно от тях не може да бъде истински заместител. Оказва се, че не са малко случаите, в които дете отгледано с адаптирано мляко в последствие проявява алергии или други заболявания.

Производителите на адаптирано мляко за основа на своя продукт си служат с основните питателни елементи в кравето и соевото мляко и в последствие прибавят допълнителни съставки, докато сместта стане възможно най-близка до кърмата. Те приспособяват нивата на въглехидрати, протеини и мазнини и прибавят витамини и минерали. Само че продуктът, който се създава не е толкова лесно усвоваем от кърмачетата, като майчината кърма.

При покупка на адаптирано мляко не трябва да се забравя, че то е приготвено

- Прясната кърма никога не е заразена с бактерии
- Кърмата действа като естествено успокоително за бебето.
- Няма нужда да се притеснявате от замърсена вода
- Кърмата създава естествена защита на бебето
- Кърмените бебета ходят по-рядко на лекар
- Отказът от кърмене повишава риска от рак на гърдата

Сравнение на хранителния състав на майчината кърма и адаптираното мляко

Хранителен състав	Съдържание в кърмата	Съдържание в адаптираното мляко	Коментар
Мазнини	Богата на изграждащата мозъка омега 3, докоза - хексаеновата киселина и арахидон. Автоматично се регулира нивото им според нуждите на бебето и се променя с растежа му Богата е на холестерол Почти изцяло се усвоява Съдържа мастно-разтворими ензими липаза	Не съдържа докозахексаеновата киселина Не се променя според нуждите на бебето Не съдържа холестерол Не се усвоява напълно Не съдържа липаза	Мазнините са най-важните хранителни съставки в майчиното мляко. Липсата на холестерол и докозахексаеновата киселина, така важни за изграждането на мозъка и тялото в последствие може да доведе до заболявания свързани със сърцето и централната нервна система
Белтъчини	Лека, лесно-смилаема суроватка Съдържа лактоферин, който спомага за доброто състояние на червата Съдържа лизозим, който действа антибактериално Богата е на изграждащи мозъка и тялото белтъчни съставки Богата е на растежни фактори Съдържа преспивателни белтъчини	По-твърди за смилане казеинови суроватки Не усвояват напълно от децата Не съдържа или има само частици от лактоферин Няма лизозим Недостатъчни растежни фактори	Кърмата автоматично се наглася спрямо нуждите на бебето. Бебето не развива алергия към белтъчините в кърмата.
Въглехидрати	Богата на лактоза Богата на олигозахариди, които са полезни за здравето на стомаха	В някои от адаптираните млека не се съдържа лактоза. Недостатъчност на олигозахариди	Лактозата е важен въглехидрат за развитието на мозъка. Учените показват, че нивото на лактозата в млякото на биологичните видове отговаря на размера на техния мозък.
Имунни защити	Богата на живи бели кръвни клетки, милиони за едно хранене Богата на имуноглобулин	Няма живи бели кръвни клетки. Мъртвата храна има много по-малка имунна защита. Малко имуноглобулин и повечето, от които не е полезен за децата.	Когато майката е изложена на влиянието на някои микроб, тя изработва антитела срещу него и ги предава на бебето чрез кърмата си.
Витамини и минерали	По-голяма усвояемост, особено на желязо, цинк и калций Желязото в 50-75% се усвоява. Съдържа повече селен (антиоксидант) спрямо съдържанието в адаптираното мляко	По-малко усвояемост Желязото се усвоява между 5 и 10 процента	Витамините и минералите в кърмата се усвояват в по-голям процент. За да се компенсират тази усвояемост, в адаптираното мляко се добавят повече витамини и минерали, което го прави по-трудно смилаемо.
Ензими и хормони	Богата е на храносмилателни ензими, каквито са липазата и амилазата Богата е на много хормони: тироид, пролактин, окситоцин и още над 15 хормона.	Производственият процес убива храносмилателните ензими Производственият процес убива хормоните, които не са човешки	Храносмилателните ензими повишават здравето на чревния тракт. Хормоните спомагат за цялото биохимичното равновесие и доброто състояние на бебето
Вкус	Разнообразна е в зависимост от храненето на майката	Винаги вкусът е един и същ	Вкусът на майчиното мляко спомага за приспособяването на вкуса на бебето към храната на семейната трапеза.

Европейски колективен иск

Представете си възможността да можете да се присъедините към съдебен иск заведен в Мюнхен от група потребители срещу голяма фармацевтична компания, например. Звучи като добра възможност на фона на неуредиците в българската съдебна система. Все още това е невъзможно, но за такава опция вече се говори на равнище ЕС.

Европейският икономически и социален съвет постави отново на дневен ред въпроса за колективния иск при нарушени права на потребителите. Инициативата цели, чрез иска, на общностно ниво да може да се търси обезщетение от страна на потребителите в случай на нарушение на колективни или взаимосвързани права. Подобен иск би бил допълнение към вече съществуващи практики на съдебна и извънсъдебна процедура за решаване на спорове, като негова цел е по-ефективната защита на потребителските права, било то индивидуални или колективни.

Колективният иск е съдебен иск, който позволява голям брой хора да получат признание на техните права и да бъдат обезщетени. Той е колективно упражняване на индивидуални права.

Защо е нужен колективен иск?

1. Сключването на договори и постигането на споразумения за продажба на стоки и услуги се промениха значително през втората половина на миналия век поради разширяване на световното производство и масовия характер на търговските сделки.

2. Потребителят се радва на нови възможности с настъпването на информационното общество, дистанционната и електронната търговия, но, в същото време, е изправен и пред нови предизвикателства.

3. Нелоялни търговски и антиконкурентни практики, агресивни форми на реклама и маркетинг, договори с неясни общи условия са широко разпространени.

4. В много държави членки на Европейския съюз (ЕС) условията за достъп до правосъдие и до обезщетение не са адекватни, поради свързаните с тях разходи, сложност и срокове. Съществуват проблеми и при трансграничните сделки.

5. Във всички държави членки на ЕС съществуват форми за съдебна защита на колективни интереси, но те са разнородни и работят самостоятелно. По този начин се затруднява функционирането на вътрешния пазар.

Следователно колективният иск би позволил достъп до правосъдие на всички потребители независимо от тяхната националност, финансово състояние и размер

на индивидуалните им щети. Разходите за подобна процедура ще са по-ниски от тези при множество отделни искове. Подобна мярка би осигурила по-голяма правна сигурност и би избегнала противоречията в юриспруденцията на отделните европейски съдилища.

Целта

Колективният иск цели обезщетение. Обезщетението може да бъде за материални, финансови вреди, физически вреди, както и за морални вреди. Целта, преди всичко, е да осигури това обезщетение, но едновременно с това, се цели и възпиращ ефект. Той трябва да признае правото на обжалване и на двете страни.

Видове

Колективният иск може да използва системата opt-in или opt-out. При първия случай потребителят трябва доброволно да се включи в процеса. При втория случай завеждането на иска включва автоматично намесата на потребителя в процеса, без да е необходимо да се легитимира, но той си запазва възможността да не участва в процеса.

Ролята на потребителските организации

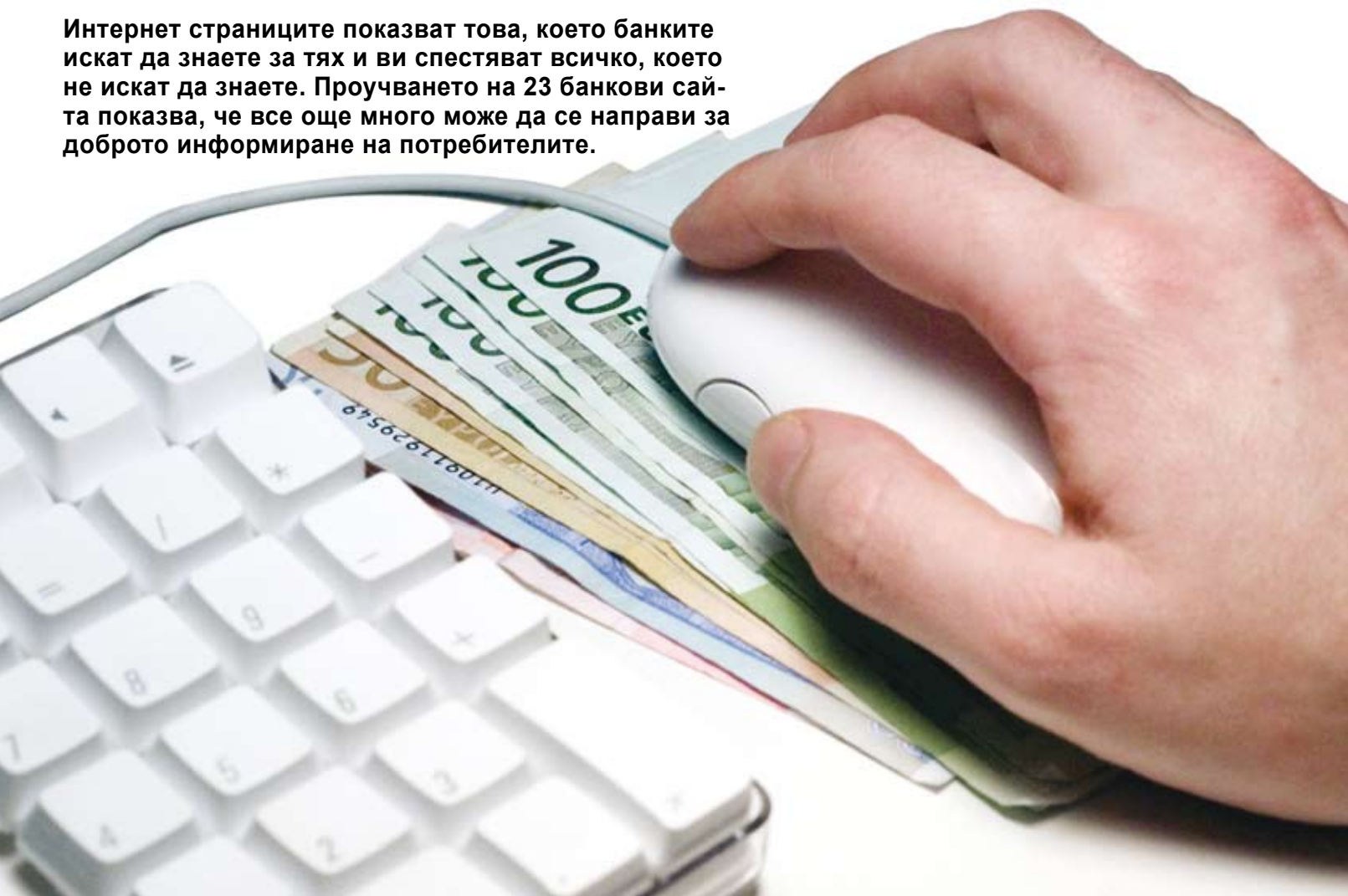
Ролята на потребителските организации в този процес е голяма и широко призната. Те действат едновременно като посредници и като преки представители в областта на достъпа на потребителите до правосъдие. Европейското и националното законодателство трябва да насърчават включването на потребителските организации в качеството им на упълномощени представители на правоспособни лица в предявяването на искове.

Практиката в САЩ

В САЩ се практикуват така наречените групови искове (class action), които обаче са несъвместими с европейските традиции и принципи. При тези искове на трети лица /посредници или адвокати/ се предоставят значителни дялове от получените суми като обезщетение за щети или като наказателни обезщетения при производства, започнати в интерес на потребителите. В Европа трябва да се потърси друг начин на финансиране, който би осигурил авансови суми за съдебните разходи на ищците. Парите биха могли да се набират от фонд за подпомагане на колективните искове, захранващ се със сумите от незаконни печалби на осъдените предприятия.

Помагат ли банковите интернет страници

Интернет страниците показват това, което банките искат да знаете за тях и ви спестяват всичко, което не искат да знаете. Проучването на 23 банкови сайта показва, че все още много може да се направи за доброто информирание на потребителите.

Всеки потребител знае, че преди да вземе решение за подписване на договор с банка за използването на неин продукт, трябва подробно да се запознае с условията, които конкретната банка предлага. Това е особено важно, когато потребителят влиза в дългосрочни отношения – тегли дългосрочен заем или придобива банкова карта. Основните източници, от които потребителите могат да се информират са рекламите (телевизионни, билбордове, печатни реклами в медии, брошури и листовки) и интернет страниците на банките. Съвсем разбираемо е, че от един 30 секунден рекламен спот по телевизията не можете да научите много. Обикновено чрез него ви съобщават само най-положителните характеристики или конкурентни предимства на продукта. Но за да вземете решение за нов заем или кредитна карта, например, ще ви трябва по-изчерпателна информа-

ция за пълните условия, които банката ви предлага. Поради своята същност интернет страниците и рекламните брошури са в състояние да предоставят най-пълна и изчерпателна информация за предлаганите банкови продукти. В практиката, когато потребителят проучи внимателно наличната информация и в последствие подпише договор, често открива условия, за които не е могъл да се информира предварително. Оказва се, че някои от условията могат да бъдат открити единствено в договора, който се предоставя най-често в последния момент.

В проучването на интернет страниците на търговските банки са обхванати само тези от тях, които предлагат продукти за потребители – физически лица. Банките, които работят само с юридически лица не са обект на изследването.

Съдържателност на информацията

При оценяването на съдържателността на информацията са разгледани някои от основните параметри на предлаганите продукти за потребители – банкови карти, депозити, сметки, кредитни продукти. Най-оскъдна информация имат сайтовете на Корпоративна търговска банка АД, НЛБ Банка Запад-Изток АД и Общинска банка АД. Като цяло нито една от банките не е покрила напълно критериите за съдържателност на информацията и голяма част от тях не покриват дори 50% от критериите, което налага клиентът да отиде на място в офиса на дадена банка, за да се запознае по-пълно с предлаганите условия. Вероятно няма сила, която да накара банките да се стараят повече и да желаят да предоставят по-из-

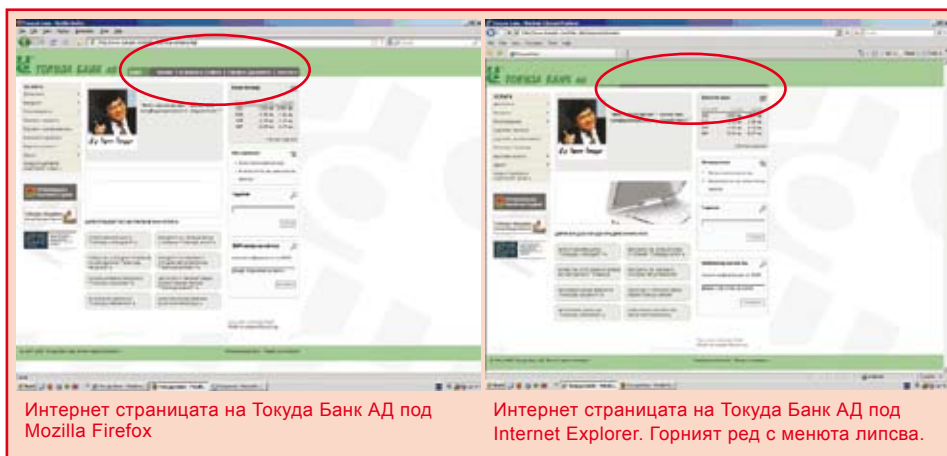
продължава на стр. 14

продължава от стр. 13

черпателна информация за потребителите. За да може да се намали негативното влияние на недостатъчната информация за потребителите, смятаме в най-скоро време да разработим насоки за потребителите, които да служат като ориентир преди вземане на решение. Те могат да бъдат под формата на чеклист, който да насочва потребителя за какво трябва непременно да се осведоми, преди да подпише.

Навигация

При изследването на Навигацията и структурата на сайта отличникът е Общинска банка АД. Сайтът на банката предлага, както ясно разделяне на продуктите и услугите за физически и юридически лица, така и има публикувана карта на сайта,

Интернет страницата на Токуда Банк АД под Mozilla Firefox

Интернет страницата на Токуда Банк АД под Internet Explorer. Горният ред с менюта липсва.

валутни курсове и особено удобното бързо меню, което дава директен достъп до контактната информация за офисите в избран град. Като цяло сайтовете на банките са

доста ясни в това отношение. Единствено сайтовете на Централна кооперативна банка АД и НЛБ Банка Запад-Изток АД получават по-ниски оценки, заради това,

	обща оценка	Съдържателност на информацията	Навигация	Достъпност на общи условия	Достъпност на тарифа	Съвместимост на сайта с различните браузъри IE7/Mozilla Firefox 3/Opera 9.27/Safari 3.1.1	Поведение на сайта при различна резолюция 1024x768/1280x1024/800x600			Опростено търсене/Разширено търсене/Търсене в приложени документи	Онлайн банкиране
		30	20	15	15	10	10			-6	
Райфайзенбанк (България) ЕАД	87,5	13,5	16	8	14	10	9,5	9,5	9	Да/Да/Не	Да
"Алианц Банк България" АД	86	21	14	4	12	10	9,5	10	9,5	Да/Не/Не	Да
"Първа инвестиционна банка" АД	84	13,5	16	8	12	10	9,5	9,5	9,5	Да/Не/Не	Да
Юробанк И Еф Джи България АД	84	9	16	8	15	10	9,5	9,5	9	Да/Да/Не	Да
Токуда Банк АД	81,5	12	13,5	8	15	8	9,5	10	9,5	Да/Не/Не	Да
Сосиете Женерал Експресбанк АД	80	9	16	6	15	10	9,5	9,5	9	Да/Не/Не	Да
УниКредит Булбанк АД	79,5	13,5	16	4	12	10	9,5	9,5	9	Да/Не/Не	Да
Банка ДСК ЕАД	79	12	14	12	9	10	9,5	9,5	9	Не/Не/Не	Да
ПроКредит Банк (България) АД	79	15	14	4	12	10	9,5	9,5	9	Да/Не/Не	Да
Общинска банка АД	75	3	20	4	15	10	9,5	10	9,5	Не/Не/Не	Да
ЧПБ "Тексим" АД	75	9	13,5	4	15	10	10	10	9,5	Не/Не/Не	Да
Банка Пиреос България АД	74,5	9	14	4	12	10	10	10	9,5	Да/Не/Не	Да
Интернешънъл Асет Банк АД	73,5	10,5	16	0	15	10	9,5	9,5	9	Не/Не/Не	Да
Търговска банка АД	72	6	16	0,50	15	10	9,5	10	9	Да/Не/Не	Да
Стопанска и инвестиционна банка АД (СИБАНК)	70,5	4,5	16	0	15	10	9,5	10	9,5	Да/Не/Не	Да
Обединена българска банка АД	70	13,5	16	4	6	6	9,5	10	9	Да/Не/Не	Да
Емпорики Банк – България ЕАД	69	1,5	14	4	15	10	9,5	9,5	9,5	Да/Не/Не	Да
ТБ "МКБ Юнионбанк" АД	68	10,5	18	4,5	12	10	10	10	9	Не/Не/Не	Да
ТБ "Инвестбанк" АД	63,5	7,5	14	4	15	10	10	10	9	Не/Не/Не	Да
Централна кооперативна банка АД	60	7,5	12	8	14	10	9,5	10	9	Не/Не/Не	Да
НЛБ Банка Запад-Изток АД	60	1	12	0	15	10	9,5	9,5	9	Не/Не/Не	Да
Алфа банка - клон България	56,5	7,5	14	0	14	10	9,5	10	9,5	Да/Не/Не	Да
Корпоративна търговска банка АД	52,5	1	16	4	6	7	9,5	10	9	Да/Не/Не	Да

че имат единствено ясно разграничаване на продуктите и услугите за фирми и граждани. Оценките на ЧПБ "Тексим" АД и Токуда Банк АД са намалени с половин точка поради това, че разделянето на продуктите за граждани и фирми е като част от продуктите, а не е ясно отразено още в основата на навигационната структура. Неприятно впечатление оставя фактът, че началната страница на Алфа банк АД е на английски език. Нещо повече, ако човек не умее да чете латиница или няма много опит в интернет, трудно ще се ориентира в намирането на българската версия на сайта.

Достъпност на Общи условия

Общите условия на банките са много важни за потребителите, защото твърде често те съдържат клаузи, които вменят отговорности на потребителя, за които той не подозира преди да се запознае с тях. Поради тази причина предварителното запознаване с тях е от голяма полза за потребителя. В практиката, банките предоставят общите си условия при подписване на договора, което не дава възможност на потребителя да се запознае предварително. Съществуват и случаи, когато потребителят подписва проловутото изречение "Запознат съм с общите условия", а такива дори не са показани на потребителя. Нито една от проучените банки не предлага общи условия за всеки един от предлаганите продукти. Най-висока оценка получава Банка ДСК, защото предлага общи условия на 5 типа продукти. Останалите банки са публикували общите си условия предимно за банковите си карти и Интернет банкиране. Отличават се банките Стопанска Инвестиционна Банка (СИ-БАНК), както и Интернетшънъл Асет Банк АД, които нямат публикувани общи условия за нито един от продуктите си. А Търговска банка Д АД е предоставила общите си условия за един единствен продукт – Международна дебитна карта Maestro. Поради тази причина получава оскъдната оценка 0.5.

Достъпност на тарифа

В теста е направена оценка за това колко лесно откриваема е тарифата в сайтовете на банките. Максимална оценка са получили 11 от проучените банки. Те са публикували тарифата си още в индексната страница на сайта си, което я прави лесно достъпна. Корпоративна търговска банка АД е получила най-ниска оценка поради това, че тарифата може да се открие в секция ЗА БАНКАТА, което не е свързано с някой продукт или може да се види ясно от началната страница и общо взето създава предпоставка тарифата да бъде търсена специално в сайта, което отнема известно време и създава забавяне на потребителите.

продължава на стр. 16

Банка	Интернет страница
 UniCredit Bulbank УниКредит Булбанк	www.bulbank.bg
 Банка ДСК	www.dskbank.bg
 Обединена българска банка	www.ubb.bg
 Юробанк И Еф Джи България	www.postbank.bg
 Райфайзен Банк (България) ЕАД	www.raiffeisen.bg
 Сосиете Женерал Експресбанк	www.sgeb.bg
 Алианц Банк България	http://bank.allianz.bg
 Банка Пиреос България	www.piraeusbank.bg
 МКБ Юнионбанк	www.unionbank.bg
 Първа инвестиционна банка	www.fibank.bg
 Стопанска и инвестиционна банка	www.eibank.bg
 Емпорики Банк – България	www.emporiki.bg
 ПроКредит Банк (България)	www.procreditbank.bg
 Търговска банка Д" АД	www.dbank.bg
 Корпоративна търговска банка	www.corpbank.bg
 Инвестбанк	www.ibank.bg
 Централна кооперативна банка	www.ccbank.bg
 Общинска банка	www.municipalbank.bg
 Интернетшънъл Асет Банк	www.iabank.bg
 Тексим	www.teximbank.bg
 Токуда Банк" АД	www.tcebank.com
 НЛБ Банка Запад-Изток	www.westeastbank.bg
 Алфа банка - клон България	www.alphabank.bg

продължава от стр. 15

Изключително добро впечатление прави начинът на представяне на тарифата в сайта на Райфайзен банк АД – много прегледен начин на визуализация и предоставяне на възможност за изчисляване на таксите за различни операции.

Съвместимост на сайта под различните браузери

Въпреки че много интернет потребители ползват Internet Explorer, около една трета предпочитат други такива като Mozilla Firefox, Opera или Safari. Повечето банкови интернет страници се справят добре по този показател, но все още има такива, които имат проблеми при разглеждане под различните интернет браузери. Така например, ако заредите интернет страницата на Токуда през Internet Explorer, то може да не виждате менютата в горната част на страницата, както е илюстрирано на снимката. Това, разбира се, може да зависи, както от използваната версия на брауъра, така и от резолюцията на монитора, но със сигурност можем да кажем, че банката губи от факта, че някои нейни клиенти не могат да използват интернет страницата и пълноценно.

Търсене в сайта

Все повече потребители откриват нужна им информация на дадена интернет страница чрез вградена в тях търсачка. Оказа се че цели 8 банкови сайтове изобщо не разполагат с вградена търсачка. Сред останалите също не открихме нито един отличник - силно впечатление ни направи, че нито една банка не разполага с възможности за разширено търсене, при което ползвателят може достатъчно прецизно да зададе своите параметри за търсене и да открие максимално бързо нужната му информация.

Също така трябва да отбележим, че повечето търсачки не откриват информация в приложени документи като PDF, Word или Excel файлове. В тях обикновено се съдържа много важна информация като банкови тарифи или общи условия. По този начин за потребителя става много трудоемко да сравни условията на различните банки при повечето банкови операции. Така например, цената за едно платежно нареждане може да варира от 10 стотинки до 4 лева в различните банки, но потребителят трудно може да сравни разликите.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ТЕСТА

В теста са включени интернет страниците на 23 български търговски банки. Не са включени сайтовете на банки, които не предлагат услуги за физически лица. Време на провеждане – август 2008г.

ОБЩА ОЦЕНКА 100 точки

Съдържателност на информацията – 30 т.

Оценен е обем на информацията, насочена към удовлетворяване на потребителското търсене на информация за предлаганите продукти.

Навигация на сайта – 20 т.

Извършена е експертна оценка до каква степен потребителят може лесно да се ориентира в съдържанието на страницата. Оценено е качеството на страницата по отношение на ясното разделяне на продукти и услуги за граждани и фирми и достъпността до финансовите центрове на банките в търсено населено място. Оценено е и наличието на линк „Карта на сайта“, както и публикувани валутни курсове, които имат равна тежест.

Достъпност на общи условия – 15 т.

Има ли публикувани общи условия на банката и за колко продукта. Банки, които нямат публикувани общи условия и тези, които споменават, че услугата се предоставя съгласно общи условия или имат кратко описание в активен линк, наречен „Общи условия“ като част от описанието на самата услуга, с оскъдна информация, получават 0 точки. Банки, които имат публикувани общи условия за един единствен продукт, получават 0,5 точки.

Достъпност на тарифа – 15 т.

Има ли публикувана тарифа на банката и колко лесно е откриваема. Най-висока оценка се дава за тарифа, публикувана в началната страница на банката – 15 точки. За публикация в частта за Физически лица – 12 т., в конкретен продукт – 9 т., „Информация“ или „За банката“ – 6 т. Където тарифата е в началната страница, но е с по-малък шрифт или в дъното на страницата, оценката се намалява с 1 т.

Съвместимост на сайта под различните браузери – 10 т.

Проучва се поведението на сайта под четири от най-разпространените браузери – Internet Explorer 7, Mozilla Firefox 3.0, Opera 9.27, Safari 3.1.1

Поведение на сайта под различна резолюция – 10 т.

Оценена е визуализацията на сайта при 3-те най-често използвани резолюции на екраните на потребителите - 800x600, 1024x768 и 1280x1024 точки на квадратен инч.

Качество на търсачката - 6 т.

Има ли функция за търсене (търсачка) в сайта, осигурява ли разширено търсене с използване на повече от един критерий за търсене. Оценено е и наличието на търсене в приложени документи. За всеки липсващ компонент са отнети по 2 точки.

Онлайн банкиране

Предоставя ли банката възможност за интернет банкиране.

Домашна хлебопекарна

Мит ли е за българския потребител съществуването на висококачествен и вкусен хляб?

Хлябът е традиционно блюдо и винаги е присъствал на българската трапеза. Замисляли ли сте се обаче, че продуктът, който днес минава за хляб, може много да се различава от традицията и обичаите на българския народ. Хлябът, който се продава в търговската мрежа, не прилича дори и на този, който доскоро приготвяха нашите баби.

Твърденията „пригответен по стара българска рецепта” или „направен от висококачествено брашно” служат само за рекламни трикове в практиката на местни и чуждестранни производители. Често в хляба биват намирани отпадъци като части от насекоми, коса или фасове, а начините за масовото му производство остават само в сферата на догадките за българския потребител.

При етикетите мистерията е още по-голяма. В България не е провеждано изследване, което да потвърди дали твърденията на етикета върху хляба съвпадат с истинското му съдържание. Възможно ли е консервантите да не се споменават дори и там, където хлябът се продава предимно заради „здравословния” и „диетичния” му характер? А колко е „пълнозърнест” пълнозърнестият хляб и колко е „черен” черният хляб? Всъщност отговорите на тези въпроси не са ни известни.

При тези обстоятелства какво може да направи българският потребител? Всяка седмица да пътува до село, за да си вземе

прясно изпечен хляб от баба му или от старата фурна в центъра на селото? Едва ли това е решението.

Направи си сам

Най-сигурният начин да се сдобие с качествен и здравословен хляб си остава един – да си го пригответе вкъщи. Съвременните технологии обаче ще ви помогнат да се отървете от многото мръсни съдове в следствие на замесването и от традиционния набрашнената маса.

Малки компактни уреди – мини фурни за хляб в домашни условия – се оказват удобно решение на проблема. Фурните замесват и пекат хляба, като за това ще са необходими няколко часа. Всички продукти за тестото се поставят във вградената формичка за печене, като уредът ги замесва и изпича. Фурната разполага с много монтирани нагреватели, които пресъздават ефекта на пещта. Фурната улеснява процеса по печене на тестото, пригответено с мая и нуждаещо се от време за втасване.

Предимствата на този начин на приготвяне е, че след като се запознаете с няколко рецепти за приготвяне на хляб, ще можете да решавате какво да сложите в тестото и да сте сигурни, че е пригответено по ваш вкус и без консерванти. Най-хубавото е, че можете да експериментирате с различни рецепти и вкусове.

Размерът на уреда зависи от количеството хляб, което може да изпечете в него.

Най-новите модели разполагат с таймери, чрез които да зададете време на печене, например два часа преди да се върнете от работа, за да имате прясно изпечен хляб точно навреме за вечеря.

Има и модели, които могат да замесват тестото, без след това задължително да го пекат. По този начин ще може да го използвате, за да си пригответе пица или опържителни мекици.

Домашната хлебопекарна е икономична – от 1 кг брашно се получават четири хлебчета по 400 гр. С нея можете да изпечете хляб от средно 450, 680 и 900 гр. до килограм и половина, като е по-икономично да си закупите по-голяма пекарна, защото тя може да пече както по-малък хляб, така и по-голям.

Екстрите, които предлагат новите модели хлебопекарни, са свързани с възможности за замесване и печене например на тесто за пълнозърнест хляб, което обаче отнема повече време. Уредите разполагат и с екстра за бързо приготвяне, което отнема около 2 часа, но не се препоръчва да се използва при пълнозърнестия хляб. Можете да замесвате и печете също така тесто за кексове, кроасани и сладки.

СЕШОАРИ

Преди да се отправите към магазина, за да си купите сешоар, е добре да сте информирани какви параметри да търсите в един добър сешоар. Тази статия ще ви помогне да се запознаете с основни въпроси, свързани с покупката на сешоар, за да направите информиран и разумен избор.

При покупката на сешоар несъмнено най-важен е въпросът за неговата мощност. Колкото по мощен е даден сешоар, толкова по-висока е и неговата цена. Върху цената на сешоара обаче влияят и други фактори, които придават допълнително качество на продукта. За повечето жени дифузерът и бутонът за студен въздух са изключително необходими, но се оказва, че не всички модели предлагат тази екстра. За други хора е важна и дължината на кабела, но при всички сешоари тя е различна, като повечето кабели не са много дълги. Марката на продукта също влияе върху крайната цена, но не винаги означава гаранция за качество.

Не забравяйте, че има и други параметри, които са важни за един сешоар. Това са здравината му и шумът, който произвежда при работа. Важно е от каква сплав е изработен сешоарът, тя трябва да бъде едновременно здрава, но да не прави сешоара прекалено тежък. Колкото и да е модерен вашият сешоар и да има много екстри, ако е прекалено шумен, няма да ви е от особена полза. В магазина, освен че можете да хванете сешоара в ръце и да прецените дали тежи прекалено, може и да го включите, за да видите колко е шумен.

Новите технологии покачват качеството на вашия сешоар. Това може да бъде така

нареченият йонизиращ ефект, способстващ за намаляване на статичното електричество, шадящ косата и подсушаващ я по-бързо чрез раздробяване на водната молекула.

При покупка на сешоар не забравяйте да попитате за гаранцията. Повечето фирми и търговци предлагат такава, но от съществено значение е продължителността ѝ. Малко потребители знаят, че при повреда не са длъжни да занесат стоката директно в сервиза, а могат да се обърнат към търговеца, който няма право да откаже рекламацията. Ако обаче за потребителя е по-удобно да се обърне директно към сервиза, може да го сторите.

Съвети за безопасна употреба

Не забравяйте, че преди всичко сешоарът е електрически уред и при неговата употреба трябва да се следват обичайните правила за безопасност.

- Прочетете добре инструкциите за употреба.
- Изключете сешоара от контакта, когато не го използвате.
- Не го съхранявайте или използвайте в помещения в близост до вода.
- Не се пресягайте за сешоара, докато наблизко тече вода.
- Не покривайте отворите на сешоара при употреба, защото съществува опасност от пожар.
- Не го оставяйте върху меки повърхности като легло или матрак, докато работи.
- Не включвайте сешоара непосредствено след употреба на дезодоранти или спрейове в помещението.
- Не поставяйте върху сешоара приставки, които не са произведени за него.
- Ако сешоарът е изпускан във вода и не работи, не се опитвайте да го поправите сами, а го занесете на ремонт.

NEO HD-120

NEO HD-160

PHILIPS HP-4960

PHILIPS HP-4963

ROWENTA CV-4010

NEO HD-125

ROWENTA CV-1110

ROWENTA CV-1120

PHILIPS HP-4847

ROWENTA CV-4062

Модел	Мощност във вата	Степен на мощност	Степен на температура	Дифузер	Присъвка за струя	Студен въздух	Дължина на кабела	Екстри	Ценови диапазон в лева
NEO HD-120	1200	2	2	-	+	-	-		9-9.90
NEO HD-125	1200	2	2	-	+	-	-	Гумирана дръжка	13.90
NEO HD-160	1600	2	3	+	+	+	-	-	18-18.90
ROWENTA CV-1110	1300	2	-	-	-	-	-	-	22-23.00
PHILIPS HP-4960	1400	2	-	-	-	-	-	-	25.00
ROWENTA CV-1120	1300	2	-	-	+	-	-	-	24-25.00
PHILIPS HP-4963	1600	2	-	+	-	-	-	-	35-36.00
PHILIPS HP-4847	1400	2	2	-	+	-	1.80 м	Централен ключ за ползване с лява и дясна ръка	35-36.00
ROWENTA CV-4010	1500	3	-	-	-	+	-	-	30-35.00
ROWENTA CV-4062	1800	3	-	+	-	+	-	Дифузер с три посоки на струята	49-50.00
AEG FIGARO-1600.1	1600	3	-	+	-	-	-	-	49-50.00
BABYLISS D-141E	2000	3	-	+	-	+	-	Йонно-керамичен	49-50.00
PHILIPS HP-4829	2000	2	2	-	+	+	-	Сгъваем	51.00
PHILIPS HP-4882	1900	-	3	-	-	+	-	Йонизиращ ефект	55.00
REMINGTON D-3157	2000	2	3	+	+	+	-	-	55.00
SIEMENS MH-82101	1800	2	-	-	-	-	-	-	59.00
REMINGTON D-3610	2000	2	3	+	-	+	3.0 м	Йонизиращ ефект, керамична решетка	61.00

МЕТОДОЛОГИЯ НА ТЕСТА

Изследването е базирано на данни предоставени от производителите. Проучването на цените е извършено през месец юли 2008 г.

Въздух замърсен с манган

Все повече доказателства сочат, че най-различни типове прахови частици при определени условия могат да предизвикат поражения в тъканите на белия дроб. Фините прахови частици с размери от 1 до 5 микрона са най-поразяващи; дихателната система на животните и човека няма защитни механизми срещу съдържащия ги прах и той изцяло се отлага в белия дроб.

Клиничните изследвания се фокусират върху влиянието върху хората на излагането на въздействието на различни биологично-активни частици на работното място (метали, азбест, силикати, въглища и др.). Въпреки това излагането на въздействието на частици, които могат да увредят белите дробове, не се ограничава с работното място. Праховите частици са изградени от смес от класове замърсители като метали, сулфати, киселини, амоняк, нитрати, органични съединения и минерали. Разтворимите метални съединения допринасят за повята на сърдечно-съдови заболявания в здрави хора. Един от разпространяващите се с въздуха метали е манганът.

Източниците на манган във въздуха са вятърната ерозия на прахове и почви, антропогенни източници на прах и газови емисии, автомобилите, ТЕЦ и заводите за претопяване на метали. Концентрациите на манган във въздуха са обикновено относително ниски, в рамките между 5 и 33 нанограма за куб.м. Разрешената средно-денонощна концентрация на манган и съединенията му, определена с Наредба за изменение и допълнение на наредба 14 от 1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (обн., дв. бр. 88 от 1997 г.; изм., бр. 46 от 1999 г.) е 0.01 мг/куб.м. Значително по-високи концентрации могат да се измерят около производствата свързани с преработката на алуминий и желязо, изработката на стомана и при процеса на заваряване.

Манганът е микроелемент, който е важна част от диетичния режим и лесно може да бъде доставен от семена и ядки. Недостигът на манган може да доведе до проблеми в костната система и задържане на растежа. Завишените количества манган в организма се екскретират, но няколко проучвания твърдят, че излагането на завишени количества манган в околната среда могат да доведат до тремори и симптоми подобни на болестта на Паркинсон.

Изследване, проведено върху лабораторни плъхове в Шведския университет за аграрни науки (Упсала), показва, че съединенията на мангана поети чрез вдишване през носа на ултрафини частици, проникват в мозъка и дори достигат гръбначния стълб.

Това е съвсем нов поглед върху опасността от влиянието на атмосферния манган, поради факта, че при този начин на поемане се пренебрегват всички налични защитни системи на организма. В изследването се демонстрира значително повишение на концентрацията на манган в няколко региона на мозъка, но най-вече в обонятелния център, след 6 и 12-дневно поемане на прахови частици, съдържащи завишени дози манган. Фактът, че при обработката на дясна ноздра за два дни довежда до натрупване на манган в лявата част на мозъка, говори еднозначно за пътя, по който става транслокацията на съединенията на мангана – ползвайки обонятелните нерви.

Въздействия върху околната среда и човека

Нивата на манган във въздуха могат да варират в определени граници, като концентрациите са по-високи около металургичните заводи и стоманолепарните и са по-ниски далеч от такива обекти. Мангановите съединения се ползват като добавки в някои сплави с желязо и алуминий, за придаване на якост на материала. Проучване, проведено през 1973 г. сред студенти в

Япония съобщава за повишаване на броя респираторни заболявания при тези, живеещи в близост до фабрики, емитиращи манган във въздуха.

Въпреки това, притеснително е излагането на големи земни площи (съответно популации животни и хора) на хронично завишени концентрации на съединения на мангана, поради ползването на добавки към безоловните бензини. Метилциклопентадиенил-манган-трикарбонил (ММТ) се ползва като добавка към горива и се отделя в околната среда под формата на газ или след преминаване през филтъра на автомобила под формата на $MnSO_4$.

Токсикологичният профил на мангана демонстрира различно влияние върху половете. Мъжете, изложени на постоянно завишени концентрации на манган в околната среда имат намалена фертилност, импотентност и загуба на либидо.

В проучване, проведено в Университета на Квебек в Монреал, се установява връзка между нивата на манган в кръвта и невромоторни разстройства, при хора живеещи в близост, но които не са работили във фабрика за производство на алуминий и манган. Завишените нива на манган в кръвта се свързват и с когнитивни разстройства, неспособност за учене и влошена памет при мъже над 50 г. възраст.

Известно е, че излагането на пари съдържащи цинков оксид са в основата на треската, предизвикана от метални пари (metal fume fever), но се оказва, че редица други метали могат да причинят същите симптоми – арсен, бор, кадмий, хром, мед, магнезий, никел, титан и манган.

Вдишаните високи дози от манганов сулфат се свързват със завишени концентрации на манган в белите дробове, средно-тежки бронхити, алвеоларни възпаления, пролиферация на лимфоидна тъкан свързана с бронхитите. Бронхитите и алвеоларните възпаления отсъстват след 45-ия ден от излагането на висока доза инхалиран манган, доказвайки, че тези лезии са обратими след прекъсване на излагането на високите дози манган. В някои случаи тези тъканни промени се наблюдават без очакваните клинични симптоми.

Тази реклама буквално ви казва:

ПОЧИВАЙ АКТИВНО! 0 безплатни разговори ...

И ние така разбираме почивката – никакви разговори, щом няма безплатни. А може и да спестим някой и друг лев от месечната си сметка.

Този надпис използва незнанието на потребителя като внушава, че продуктът е полезен за здравето. В действителност всяка растителна мазнина не съдържа холестерол.

Купете си жилище

Всеки от нас години наред се е борил с въпроса на учителката по литература “Какво всъщност е искал да каже авторът чрез думите на лирическия герой?”. А ето как един буден потребител разтълкува някои рекламни твърдения от продавачите на недвижими имоти:

За да научите още, посетете <http://psabev.blogspot.com/>

Твърдение	Какво иска да каже продавачът всъщност
топ място	Не можеш да заспиш от неонов надписи в прозореца ти, клаксони и преминаващи трамваи.
топлоизолация	Ами майсторите направиха толкова криви зидовете, че едва при топлоизолацията успяхме малко от малко да ги прикрием.
прекрасна гледка	само ние знаем, че ще строят нова кооперация и догодина прекрасната гледка ще е бельото на комшията, така че купувай бързо.
просторен апартамент	Включили сме към него общите части на половината вход.
“директно от строителя	Такива мошеници сме, че никоя агенция не иска да работи с нас.
без комисионна	Отдавна сме включили три комисионни в цената на апартамента.
огромна тераса	Само по 1 000 евро/кв.м за терасата.
кокетен и артистичен апартамент	Стените приличат на акордеон и имаме готина седемнадесетъгълна баня, архитектът перфектно запълни дупките от останалите жилища.
перспективно място / страхотна инвестиция	Няма да искаш да живееш там, така че единствената ти перспектива е да излъжеш някой да го наеме

Закупих GPS Garmin от Техномаркет, след ъпдейт на софтуера обаче, апаратът не функционира, сега ме карат да го пращам по куриер в сервиза, в Закона за защита на потребителите, обаче пише, че при рекламата мога да поискам подмяна на уреда, безплатен ремонт или възстановяване на сумата, тоест както предпочета. Мога ли или не мога да поискам подмяна и имат ли право да ми я откажат?

Отговорът на този въпрос зависи много от това, което е включено в договора за продажба. Ако обновяването на софтуера е част от сделката за продажба, то вие имате всички основания, да се възползвате от правата произтичащи от Закона за защита на потребителите. Законът защитава потребителя за всички несъответствия с договорената продажба, които са съществували в момента на покупката, но са се проявили до две години. Това означава, че търговецът (не сервизът) е длъжен да отстрани проблема (т.е. да осъществи безплатен ремонт) в срок до 30 дни. След този срок, можете да получите замяна или възстановяване на сумата.

В случай че обновяването на софтуера не е част от договора за продажба, то тогава вие сами трябва да отремонтирате устройството. Аналогично, ако си закупите компютър без инсталиран софтуер и в следствие инсталирате и обновявате софтуер самостоятелно, то вие не можете да ангажирате законовата отговорност на търговеца – той може да отговаря само за това, което ви е продал.

Бих искала да попитам има ли специално утвърдена форма за гаранционните карти и каква информация би трябвало те да съдържат.

Няма изработена или утвърдена подобна форма. Гаранционна карта се издава само тогава, когато е предоставена търговска гаранция, която е доброволна и може да се различава съществено при различни търговци, дори и да се отнася за сходен или еднакъв продукт. Всеки търговец може да предоставя условия, каквито счете за необходими, стига да не влизат в противоречие със “Закона за защита на потребителите”, който изисква предоставената търговска гаранция да съдържа задължително следната информация:

1. съдържание и обхват на търговската гаранция;
  2. съществените елементи, необходими за нейното прилагане, и по-специално: срок на търговската гаранция; териториален обхват; име и адрес на лицето, предоставящо гаранцията.
- (2) Информацията по ал. 1 трябва да бъде ясна и разбираема

При законовата гаранция, не се издават гаранционни карти, тъй като условията са записани в закона и не е нужно да бъдат преповтаряни. Накратко, законовата гаранция ви защитава от всяко едно разминаване с договореното при покупката, което се е проявило в рамките на две години от придобиването. Важна особеност е, че това разминаване трябва да е съществувало към момента на придобиване на стоката (но е било скрито) и не се е проявило в резултат от неправилната ѝ експлоатация. Търговската гаранция обикновено допълва законовата като ви обещава нещо повече, че например, разминаване с договореното няма да се появи в резултат от използването на стоката.

Талон за абонамент за 2009г.

частно лице (20 лв)

юридическо лице (30 лв)

Име

Адрес Град

П. код Тел.

e-mail

Попълва се само от юридически лица!

Име на фирма БУЛСТАТ

МОЛ

Плащане в брой

БНАП
София 1000,
ул. 11 Август №10,
етаж 1

Пощенски запис

София 1000,
ул. 11 Август №10
до Венета Василева
Пейчева-Атанасова

По банков път

IBAN BG67 FINV 9150
1000 0652 34,
BIC: FINVBG5F,
ПИБ, за Българска
Национална Асоциация
на Потребителите
*Моля, в основание за
плащане посочвайте
името на наредителя.*

Предстоящи тестове

Енергоспестяващи
лампи ..... бр. 08/08

Плазмени
телевизори ..... бр. 09/08

Индекс на тестовете

Автомобилни гуми..... бр. 09/07

Банки..... бр. 07/08

Зърнени закуски..... бр. 02/08

Дезодоранти..... бр. 06/07

Лаптопи..... бр. 08/07

Медия плейъри..... бр. 01/08

Мобилни телефони.... бр. 03/08

..... бр. 03/07

Монитори..... бр. 07/07

Принтери..... бр. 05/08

..... бр. 05/07

Сешоари..... бр. 07/08

Ски..... бр. 10/07

Фотоапарати..... бр. 04/08

..... бр. 04/07

Вид на стоката

Канцеларски материали – гума за триене

Описание на продукта

Гума за триене в три цвята, съответно - червен, жълт, син цвят и бял, оранжев, син цвят, опакована в целофан, с етикет с надписи на чужд език: “Stabilo” - Yippy – plas, баркод 9 556091 107339

Страна на произход

Малайзия

Производител

Не е известен

Дистрибутор

“Пеликан ДТМ”ООД, гр.Габрово

Естество на риска

Химически

Резултати от изпитването

Опасност за здравето и безопасността на потребителите поради съдържание на 47% ди /2-етилхексил/ фталат, естество на риска –химически.

Вид на стоката

Балсам за тяло

Описание на продукта

Козметичен продукт, имитиращ храна - балсам за тяло, търговска марка „Cleo” - yogurt corpo balsamo”, производител „PAGLIERI PROFUMI SpA”, Alessandria, в пластмасова бутилка от 250мл, с аромат и изображения на плодове – „кайсия”, баркод 8001280310614.

Страна на произход

Италия

Дистрибутор

ЕТ „Албион трейдинг – Албена Найденова”, гр.Монтана и ЕТ ”Валантайн – Слави Сотиров”, гр.София

Производител

„PAGLIERI PROFUMI SpA”, Alessandria – Италия

Опасност/естество на риска

Химически

Резултати от изпитването

Стоката наподобява популярни млечни продукти и има голяма вероятност лесно да бъде объркан с хранителен продукт, особено от деца. Продуктът съдържа вещества - перилни препарати, които могат да причинят раздразнение на респираторния тракт, може да се появи и гадене, вероятно болки в стомаха и повръщане; вдишване по време на повръщане може да причини химическа пневмония, поради което този продукт може да бъде опасен за здравето и безопасността на потребителите, особено за децата.

Актуален списък с всички опасни стоки, забранени за реализация на българския пазар, може да бъде намерен в интернет страницата на Комисията за защита на потребителите на адрес: <http://www.kzp.bg/modules.php?name=OpStoki>

и Държавна агенция по метрологичен и технически надзор <http://www.damtn.government.bg/page.html?pageID=22&partID=59>

В следващия брой четете

ТЕСТ:

Сравнителен тест на енерго- спестяващи електрически крушки

Медът

Защо да ядем мед?

Разплащателната сметка

Предимството и удобството на
разплащателната сметка

Нелоялните търговски практики

Що е нелоялна търговска практика?
Видове и примери.

На пазар в Интернет

Права на потребителите при
пазаруване в Интернет

Списание ПОТРЕБИТЕЛ не публикува търговски реклами. То се издържа само от вас. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта на БНАП от интересите на търговците!

Българска национална асоциация
на потребителите
ул. 11-ти Август 10, София 1000
тел. 989 01 06, bnaf@bnaf.org
www.bnaf.org